

DIALOG DIREKT #94

Moralisk upprustning

Kära vänner!

En vacker höst är förbi och isvita fönster möter mig på morgonen när bilen skall startas. Vintern visar redan vad som komma skall. Ni som bor längre norrut har väl kanske vanan inne redan.

Mitt företagande känns just nu som en balansgång mellan sorger och glädjeämnen. De senare har faktiskt övervägt på sistone och det behövs för att väga upp det andra som annars bara känns betungande.

Följande brev av Harry Ferngren fick jag redan i somras men glömde bort det när det kom till produktionsaktiviteter. Det är fortsatta funderingar kring något som Harry skrev om i DD 89. Han välkomnar kommentarer.

Dygd

Dygd är ett gammalt fint ord, något som hjälper människan att bättra sig och ändra sig. Att det inte används numera beror kanske på att vi inbillar oss att vi är bra som vi är.

Men jag har noterat att ordet dygd börjar dyka upp i olika sammanhang. Ett exempel: I turistbroschyren "Guide to Sweden 1998" som utgavs inför kulturhuvudstadsåret kan man läsa om svenska folkets i ett avsnitt "the way we are" dvs. så här är vi:

Don't be deceived by appearances. Many Swedes practice the virtues of rationality, practicality, perseverance, moderation and responsibility. But beneath the correct exterior you will often find a romantic and behind the modest behaviour there is a warm, original personality. "

I översättning. Låt inte lura er av hur det se ut att vara. Många svenskar praktiserar dygderna förnuftighet, praktiskhet, uthållighet, måttfullhet och ansvar. Under den korrekta ytan finner man ofta en romantiker, och bakom det blygsamma uppträdandet finns en varm ursprunglig personlighet. Av de dygder som turistbroschyren framhåller som typiskt svenska tror jag att man har träffat huvudet på spiken, när man framhåller praktiskhet och kanske även ansvar. Jag är mer tveksam till om vi är uthålliga. De två andra dygderna är de gamla grekiska klokhet och måttfullhet, eller...? Vad tycker läsekretsen?

Harry Ferngren

Följande två inlevelsefulla och underfundiga referat av ett samtalsforum på Alnäs får mig att önska att jag hade kunnat vara där.

ATT UMGÅS OCH FÖRDJUPAS

Var, om inte på Alnäs, skulle man få chansen att träffa profeten **Jeremia**, aposteln **Paulus** och författaren **C.S. Lewis** och många andra som var nyfikna på det som dukades fram under en hel dag under temat **KRISTEN TRO SOM OMSKAPANDE KRAFT FÖR INDIVID OCH SAMHÄLLE**. De utsökta smakbitarna serverades av prosten **Rune Klingert**, hans fru, läraren **Margareta** samt **Maria Moberger** som är både läkare och teolog.

Till lunch, som blev tillfälle till både förtäring och eftertanke, var 35 personer anmälda, men fler dök upp vid den andliga utspisningen. Jeremias språkrör den här dagen var Rune Klingert, som menade att Jeremias kallelse var som väckare och varnare. Han anpassade sig inte utan var en trendsättare. Detta ledde till förföljelse. Jeremia såg dock in i

jordiska ord, ord som sedan skall ljuda i många människors munnar och leda dem på vägen till himmelen.” ”Det är alltså inte fråga om ett ytligt kopierande utan om inlevelse i och nyformulering av verkligheten.”

Gunnar Söderlund

I sista stund kommer Harry här med ännu ett inlägg om en aktuell händelse.

Teaterns möjlighet att förändra människor

Inlägg med anledning av debatten kring pjäsen ”7 3”

Debatten om pjäsen 7 3 med **Lars Norén** som författare och intener från Tidaholmsfängelset som skådespelare har rört vid frågan om teaterns moraliska ansvar och teatern som verklighet. Enligt **Anita Goldman** i Aftonbladet 990411 har pjäsen varit ”det senaste årets hetaste ämne i svensk kulturdebatt” Det som hände omkring pjäsen med rån och polismord har gjort denna debatt ännu svårare.

Inom MRA har vi särskilt tidigare år relativt stor erfarenhet av att använda skådespel för att påverka människor till personlig förvandling alltifrån ”Den glömda faktorn” på 40-50-talet till ”luta er ut” på 80-talet. Den förändring som eftersträvas här torde vara tvåfaldig, dels hoppas man att någon i publiken skall omvända sig och dels att skådespelarna skall kunna påverkas positivt av att spela pjäsen. Vissa erfarenheter finns av hur skådespel har medverkat till lösning av låsta situationer.

Det man måste fråga sig är om det var dramatikern **Lars Noréns** och producenten **Isa Stenbergs** intention att söka förändra skådespelarna (interne) t.ex. från en nazistisk uppfattning till en mer demokratisk? Och är detta möjligt? Själv hade jag en gång ett samtal med en äldre fängvaktare på Långholmen som sade ungefär följande: Under mina många år i fängvården har jag sett att det bara är två ting som kan förändra en kriminell person och det är antingen religionen eller kärleken till en kvinna.

Lars Norén har i sin försvarsartikel i Svenska Dagbladet 991102 angivit två motiv för att sätta upp pjäsen med fångar som skådespelare och skriver. ”Mitt första och djupaste motiv kom ur en personlig rädsla”. Och han tillägger. ”Det andra motivet var att skildra människan. Det är mitt egentliga tema.” Man kan fråga sig om rädsla är

ett bra motiv att sätta upp en pjäs. Följden blev att många andra åskådare blev skrämde och vämjdes vid det hela. Och om motivet att skildra människan kan man fråga sig varför **Norén** huvudsakligen skildrar människans förnedring i sin dramatik.

Det finns en berömd pjäs om fångar av helt annat slag som nyligen visades på Kulturhuset i Stockholm. Det är pjäsen ”**The Island**” av den sydafrikanske dramatikern **Athol Fugard**. Pjäsen är en dialog mellan två svarta fångar på **Robben Island** och talar om deras villkor där, men den är en stark attack på apartheidsystemet och spelades i Johannesburg 1975 och framåt. Fångarna skall spela **Antigone** för medfångar och personal och diskuterar om detta är möjligt. Pjäsen har ett klart budskap om människans storhet även under svåra förhållanden. Den skildrar människan minst lika verkligt som **Norén** men ger också ett hopp och en utmaning till åskådaren.

Varför visas inte pjäser av det slaget mer i Sverige?

Harry Ferngren

Slutligen lyckades jag inspirera min goda hustru att skriva några rader om ett projekt hon arbetat med någon tid. Det har varit mycket samtal om praktiska arrangemang med olika människor.

För 1 år sedan träffade jag **Virginia** (”**Ginger**”) **Goulding** i Caux. Det var hennes första besök där efter **Edwards** bortgång. När vi pratade fick jag en övertygelse att be henne besöka sina gamla vänner i Göteborg.

Nu kommer hon och hälsar på, inte bara i Göteborg som jag hade tänkt, men i hela Norden!

Jag träffade **Ginger** när jag var 18 år och bodde hos hennes syster i London, innan jag började arbeta heltid med MRA. Hon utmanade mig att ta ansvar för de barn som hade föräldrar som gav hela sin tid till MRA, men det blev aldrig av att jag hade ansvar för något barn själv. Det var först när jag hade egna barn och var dagmamma som jag använde min utbildning som barnskötare.

Ett tag var jag i **Gouldings** hem i Birmingham när jag besökte familjer som arbetade i industrin och som ofta kom på besök till **Tirley Garth** där jag bodde just då. Sista gången **Antero** och jag träffade **Edward** i Caux kretsade hans tankar och frågor kring Sverige och vännerna här. Sverige har alltid

Månadens böneämne

De många som drabbats av jordbävningsskatastroferna i Turkiet.

Guds rådslut och såg hopp. Detta gav han vidare till judarna i Babels fångenskap, som var en 70 årig test. Denna pers var svår, men så är det också för oss idag, när vi tvingas lämna våra hem och säkerhet av olika anledningar. Frälsning (räddning) går genom lidande och svårigheter. Det lär oss att åkalla, ta emot fridens tankar och ta med bönen ut i vardagslivet. "Allt är bra" var ett falskt budskap som spreds på Jeremias tid och liknande signaler hörs även i vår tid. Så går varningen vidare till oss. "Man behöver inte ha ett arbete, men en uppgift", blev som ett eko från samvaron med Jeremia.

Paulus sände inte direkt sitt budskap på stentavlor men i modern datautskrift på papper. Han hade hjälp av Maria Moberger som, om man kan tyda det så, hade tagit tid enskilt med Paulus och samtalat med honom om hans brev till Efesierna och det andra kapitlets första 10 verser. Det är sprängstoff. Så gott som varje mening får en att kippa efter andan. Sådan kraft är det i budskapet som handlar om nåd och nytt liv, Guds barmhärtighet och uppehållande kraft. Sista versen "Ty hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar, vilka Gud förut har berett, för att vi skola vandra i dem", ledde till ett livligt samtal om goda gärningars plats i vårt dagliga liv. Konklusionen blev att goda gärningar har sin givna plats men de kan lätt få fel plats i våra liv.

Den yngste, sett till åldern och födelseåret, av kvällens gäster var C.S. Lewis. Förra året skulle han blivit 100. Eftersom han av förklarliga skäl inte själv kunde närvara hade han sänt Margareta Klingert som inte förnekade sin entusiasm för denne märklige författare, som inte låg långt efter Paulus i försvarandet av tron på Jesus den uppståndne. Margareta avslutade sin karriär som lärare med att undervisa vuxna, men detta hindrade henne inte från att trollbindas av Lewis barnböcker om landet NARNIA. Sin motivering till detta kan man nog tolka i citatet från Lewis - "har man något viktigt att berätta, ska man skriva barnböcker".

Det var helt klart att Margareta Klingert fascinerades av hur Lewis genom att ta läsaren/barnen med in i sagolandet där kunde förmedla Jesu liv och verksamhet på ett sätt som få kan motstå. Detta tog publiken fasta på och två frågor slungades ut:

1. Har det någon betydelse för barn som lyssnar till Narnia om den vuxne inte förstår att det finns ett budskap bakom?

2. Om den vuxne som läser för barnet förstår att det finns ett budskap bakom, påverkar det då barnet?

Först kom olika uttalande från vuxna som hade delade meningar. Sen stod en ung dam i 20 års-åldern upp och gav sitt kategoriska svar, som fick hennes närvarande mamma att protestera. Många förlösande skratt svingade sig runt biblioteket den här kvällen, men detta var nog det hjärtligaste av dem alla. Och jag drog mig tillbaks den här dagen mätt och glad för alla delikatesser som serverats.

Jan Franzon

RUNE KLINGERT -

"Väsentligheter i fast form"

Prästmötesavhandlingen för Luleå stift 1989 skrevs av R.K med titeln "Liturgin som bekännelse".

Underrubriken lyder: Den liturgiska utvecklingen i Svenska kyrkan under 1970- och 1980- och dess pastorala konsekvenser.

I ljuset av titeln på Samtalsforum är det intressant att studera denna skrift. I förordet skriver R.K. bl.a. "Gud är stor nog att forma fina kristna personligheter också i de rörelser vars teologi jag kritiserar". I första kapitlet fortsätter han: "

[Om liturgin fanns klart uttryckt i Bibeln] skulle livet kanske vara lättare, men mycket mindre spännande. Själva arbetet med att utforma en i varje tid fungerande liturgi ger nämligen så mycket av inspiration och insikter i Guds sätt att handla med sitt folk genom historien. Det handlar faktiskt om ett sökande efter väsentligheter, ett sökande, som inte kan genomföras utan att människan är stämd så att hon kan tona tillsammans med Gud och tillsammans med de människor som skall använda liturgin. Liturgi är väsentligheter i fast form, det är mänskliga erfarenheter av livet med Gud, himmelska erfarenheter, som uttrycks med

legat dem varmt om hjärtat. Så jag tycker att det är roligt att detta besök skall bli av.

Ginger kommer till Göteborg den 21:e- 26:e november. Sedan åker hon till Oslo till 6:e december, Falun den 6:e -9:de. Gävle 9:de - 11 :e och Stockholm den 11:e -21:e december. Om du vill träffa henne eller har tankar om någon eller något Ginger borde göra ring till mig eller Marisa Malmberg.

Valerie Tikkanen

Ja, detta var allt för denna gången, ovanligt mycket och varierat faktiskt. Mer arbete för redaktören, men också mer tillfredsställelse!

Vem vill skriva till nästa nummer, som förhoppningsvis kommer ut i december, med tankar, visioner, beslut inför det ovanliga årsskiftet. Egentligen låter det banalt och upphaussat. Vad jag är ute efter är enkla funderingar på livet, på samhället och på den gemenskap som var och en av oss genom en outgrundlig ödets nyck blivit delaktiga i. Eller hur skall man förklara att jag är den enda i min familj som blev intresserad och engagerad, trots att vi alla 6 blev utsatta för samma exponering då, för över 30 år sedan?

Gemenskapen har gått igenom perioder av febril aktivitet och stilla stiltje. Vilket är viktigast? Vad är det som betyder mest? Är vi de sista entusiasterna eller väntar nya vågor av kämpar runt hörnet? Letar vi på rätt ställe? Arbeter Gud männe genom helt andra kanaler? Vilken roll spelar fruktan i vår gemenskap? Vad skulle vi göra om vi inte hade fruktan?

Jag är i alla fall en obotlig optimist, när jag hinner tänka på det planet.

Antero